

ЗБОРИ ЯК ФОРМА ПРИЙНЯТТЯ КОЛЕКТИВНОГО РІШЕННЯ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ

*Тарасенко О. Д., Луханін В. В., Шербакан В. Г., Гаманюк Л. О.,
Військова академія, м. Одеса*

Вивчення жанрів ділового спілкування, зокрема зборів як форми колективного обговорення професійних проблем, останнім часом набуває все більшої уваги та зацікавленості. Важливо зауважити, що вище згаданий жанр поглиблено вивчають курсанти на практичних заняттях з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у Військовій академії (м. Одеса). При вивченні використовуємо матеріал презентований у підручниках Шевчук С. В. «Ділове мовлення для державних службовців», «Українське професійне мовлення».

Але як бачимо, цього замало, так як курсанти, офіцери повинні знати особливості та специфіку проведення зборів у зоні АТО, а саме: правила та специфіку проведення зборів із вороже налаштованим населенням та повстанцями. Тому ставимо за мету під час вивчення «УМПС» та виховних заходів достатньо приділяти цьому питанню уваги.

Вище викладене визначає актуальність обраної теми.

Важко уявити сучасне життя без зборів. У важливі моменти історії, й тоді, коли ще не було технічних засобів масової комунікації, і сьогодні маси використовують мітинги, демонстрації, інші форми масових зібрань для масового інформування, вирішення політичних, економічних, соціальних та інших питань.

За класифікацією дослідника масової комунікації Ю. П. Буданцева другий тип природних засобів масової комунікації має умовну назву «збори». Збори як масове зібрання людей існують з незапам'ятних часів.

В умовах неписьменності інформація передавалася усно на вулиці, майдані, ярмарках, базарах, у церкві і біля неї. Народ збирався послухати новини, гуртом прийняти якесь спільне рішення. Саме в цей час народжуються народні форми усного спілкування: пересуди, чутки, плачі, думи та ін. Українською національною формою неофіційної публіцистики були твори українських лірників, кобзарів, бандуристів. Вони поширювали інформацію від села до села, давали живу безстрашну оцінку тогочасних подій, формували громадську думку. Це були справжні агітаційні виступи будителів нації, котрі збирали навколо себе людей.

Збори належать до усних форм масової комунікації, хоча сучасний рівень техніки дає можливість використовувати такі засоби: підсилувачі, мікрофони, освітлювальну апаратуру, радіо та телетрансляцію, завдяки чому значно зростає кількість людей, які можуть почути, побачити певні збори. Як приклад, засідання Верховної Ради України, що транслює телебачення.

Збори – це масове зібрання людей із метою інформування, формування громадської думки й вироблення колективного рішення з того чи іншого питання.

Завдання будь-яких зборів інформувати присутніх. Є різновиди зборів, що мають за завдання сформувані спільну думку, колективне рішення або врегулювати громадські, виробничі процеси. На зборах використовують усі природні канали передачі інформації: лінгвістичний, паралінгвістичний, кінетичний, екстралінгвістичний.

Збори можна поділяти на види за кількома ознаками.

Залежно від стану діяннн збори бувають статичні та динамічні. Статичні збори найчастіше відбуваються у приміщеннях. Це наради, засідання, з'їзди, сесії, «літучки», п'ятихвилинки, консилиуми, конференції, конгреси тощо. Навпаки, динамічні або рухомі збори, переважно проходять на вулицях, площах. До динамічних зборів відносять мітинги, маніфестації, походи, паради, демонстрації тощо.

Залежно від доступу на збори останні бувають відкриті й закриті. Відкриті збори передбачають вільний вхід усіх охочих. Найчастіше – це динамічні збори: мітинги, маніфестації, паради, демонстрації, сходи, віче, що активізують маси учасників, створюють атмосферу єдності. Закриті збори розраховані на членів групи, що їх оголосила. Це можуть бути партійні збори, зібрання релігійних громад, сект, підпільних організацій.

Залежно від попередньої домовленості збори бувають організовані та спонтанні.

Як знаємо, збори є однією із найпоширеніших форм прийняття колективного рішення й зрозуміло, займає місце у військовій сфері. У Шевчук С. В. знаходимо найбільш вичерпне тлумачення цього поняття: «Поширеною формою колективного обговорення ділових проблем є збори – зустріч, зібрання членів якої-небудь організації, що проводяться з метою спільного обміну думками з певного питання, яке хвилює громадськість. На обговорення збираються члени будь-якого колективу, яких єднає якийсь інтерес (збори акціонерів, партійні збори, збори громадян для висунення кандидата в депутати та ін.)».

У цього ж автора знаходимо дещо іншу класифікаційні ознаки зборів:

«За складом учасників збори поділяються на: відкриті – зібрання членів якої-небудь організації із запрошенням сторонніх осіб; закриті – зібрання членів якого-небудь колективу чи організації без сторонніх осіб. Виділяють окремо ще урочисті збори – зібрання з нагоди відзначення певних урочистостей чи історичних дат».

Збори готуються заздалегідь, і щоретельніше, то кращим буде їх результат.

Збори складаються з таких етапів: 1. Підготовка зборів: зазвичай займається робоча група, члени якої зацікавлені в результаті. 2. Висвітлення проблеми та її обґрунтування. Керує зборами голова або президія, яку обирають учасники. Доповідає авторитетна особа, яка добре володіє

предметом обговорення і вміє кваліфіковано його викласти. Пам'ятаючи про регламент, доцільно розподілити час для виступу з доповіддю. Фахівці рекомендують близько 10-12% загального часу, відведеного для доповіді, присвятити вступові, 4-5% – висновкам, а решту – основній частині. 3. Обговорення проблеми. Після основного виступу з доповіддю за темою, винесеною на розгляд, починається її обговорення. Ефективнішими будуть виступи, до яких учасники зборів готувалися заздалегідь. Виступ краще присвятити одній темі й дібрати вагомні аргументи на захист своєї позиції та підготувати відповідні пропозиції. Обговорення припиняється тоді, коли на запитання: Чи є ще пропозиції з обговорюваної проблеми? – відповіді немає. Тоді внесені пропозиції систематизують, готують проєкт рішення, який пропонують на розгляд учасниками зборів, доповнюють іншими пропозиціями. 4. Ухвалення рішення. Рішення складається з двох частин: констатування (виклад ситуації) та ухвалення (оцінка проблеми, завдання, що треба зробити, кому і коли, а також визначення особи, на яку покладається контроль за виконанням рішення).

Збори будуть ефективними, а ця форма колективного обговорення проблем популярною, якщо через деякий час учасникам буде доведено інформацію про виконання прийнятого рішення.

«Збори» у різноманітних їх видах є ефективним засобом обговорення та вирішення позитивних і негативних моментів особливо в теперішній час в Україні, у зоні АТО. Вони спрямовані, як правило, на участь людей (військовослужбовців), яких цікавлять питання, що обговорюються та інші моменти. Різні форми «зборів» та зустрічі також виявляє лідерів спільноти та загальну думку людей (військовослужбовців), щоб в майбутньому прийняти правильне рішення по відношенню до того чи іншого питання (особливо у зоні бойових дій). Різні форми «зборів» є по суті запланованою зустріччю у вигляді відкритого форуму. Головною метою проведення різноманітних форм «зборів» в зоні АТО – забезпечити суспільство високо інтелектуальною, національно-свідомою людиною з духовними якостями, високими патріотичним почуттями, яка є носієм кращих надбань національної культури України та обов'язково виконати поставлені перед особовим складом різних підрозділів завдання командуванням ЗС України з честю.

Так, вивчивши правила проведення зборів за джерелом керівництво для командира роти (взводу, відділення) з питань боротьби з повстанцями (незаконними збройними формуваннями НЗФ))» вважаємо, що їх треба знати всім військовослужбовцям та використовувати під час виконання службових обов'язків.

Засоби поширення. Є первинні способи для поширення інформації серед місцевого населення країни перебування та у світі. Незалежно від вашої мети чи повідомлення, переконайтеся, що це зрозуміло для всіх. Не кажіть місцевим жителям одне, а засобом масової інформації – інше. Повідомлення повинні бути однаковим для всіх.

Безпосереднє спілкування. Це самий основний спосіб для поширення та отримання інформації, за допомогою якого поширюється кожне друге повідомлення. Безпосереднє спілкування – це найшвидший, найбільш поширений, найбільш неточний і найбільш неконтрольований засіб поширення інформації. Але це може стати найкращим способом, щоб поширити ваше повідомлення. Чутки, плітки, повсякденні розмови та дискусії за обіднім столом – безпосереднє спілкування поширює інформацію зі швидкістю вітру. Повідомлення поширюється без будь-якого контролю, історія обростає новими фактами і змінюється з кожною розмовою, як під час гри у пошкоджений телефон серед дітлахів. Все, що робить ваш підрозділ, спостерігається і обговорюється місцевими жителями і доходить до ворога. Підготуйтеся до протидії розповсюдженню неправдивої інформації. Ваші патрулі повинні взаємодіяти з населенням. Збирайте інформацію щодо чуток і виправляйте ті, які вам шкодять, але не витрачайте час на суперечки щодо них. Замість цього, слід розповідати їм позитивні речі, які ви робите, слухати їх ні скарги і підтверджувати свої повідомлення, які потрібно донести. Ви також можете розповідати про негативні наслідки від повстанського руху, що мають місце, але не покладаючи усю відповідальність за це на одну людину або групу, якщо ваша мета не полягає у приведенні конкретних доказів. Ви точно не знаєте ставлення населення до повстанців і цим, ви можете нанести образу або ще гірше, ви можете підняти авторитет того чи іншого бойовика і зробити його фігурою, навколо якої гуртуються інші повстанці.

Оголошення. Усні та письмові оголошення – це швидкий та керований засіб поширення повідомлень. Листівки, гучномовці та публічні виступи є діючими способами інформування населення про прогрес, програми стимулювання, цивільні проекти та операції.

Загальні збори. Загальні збори є ефективним засобом обговорення позитивних і негативних моментів вашої присутності, операцій і основних повідомлень. Вони спрямовані, як правило, на участь людей, яких цікавлять питання, що обговорюються, і мають законні претензії. Цей тип зустрічі також виявляє лідерів спільноти та загальну думку місцевих жителів. Загальні збори є по суті запланованою зустріччю у вигляді відкритого форуму. Будьте обережні і не дозволяйте собі бути втягнутими у дискусію, яка негативно вплине на ваше повідомлення. Майте на увазі, що це відкритий форум і повстанці забезпечать присутність людей, які симпатизують їхній справі і борються за свої інтереси на політичній арені. Кілька міркувань щодо проведення загальних зборів:

а) отримати схвалення та підтримку інших відомств. Цей тип засідання вимагає погодження на найвищих рівнях. Представники місцевих органів влади мають бути головуючими під час цих зустрічей, а ви або представники вашої країни повинні бути членом правління. В країні перебування повинна бути створена група, чия робота полягає у розвитку відносин з населенням і формування стабільного уряду. Вони повинні керувати цим процесом і брати участь у процесі планування;

б) виберіть часу підставу і теми. Загальні збори не є доречними, коли громадська думка вже проти вас. Однак, вони можуть допомогти виправити це положення. У цьому випадку, терміни таких зустрічей повинні збігатися з помітним покращенням думки місцевого населення щодо вашої діяльності. Виберіть місце. Переконайтеся, що ви продумали до кінця все, що стосується місця зустрічі. Вирішіть, чи хочете ви провести зустріч у провладній або нейтральній частини зони проведення операції, або якщо це дуже потрібно – на повстанській території. Дотримуйтесь під час зустрічі дружнього тону. І основне ваше повідомлення місцевому населенню повинно бути: «Погодьтеся з нами, і ми Вам допоможемо». Якщо зустріч проходить на повстанській території, основне повідомлення повстанцям – «Долучайтесь до справи, тому що ми виграємо боротьбу за громадську думку». Виберіть теми спілкування і будьте зосередженим і готовим надавати відповіді щодо перспектив прибічників повстанців. Використовуйте ваших помічників з політичних питань, щоб вони слідували за додержанням запланованого розпорядку зустрічі.

Готуйтесь, готуйтесь, готуйтесь. Практикуйте і плануйте. Прослідкуйте, щоб всі посадові особи зустрілися безпосередньо перед початком загальних зборів і перебували у рівних умовах. У кожному випадку, будьте готові надати відповіді на питання і скарги, які можуть виникнути, за весь підрозділ. При відповіді не давайте обіцянок, яких ви не зможете дотриматись і сліdkуйте, щоб будь-які інші посадові особи, які присутні на зустрічі, не говорили від імені вашого підрозділу.

Безпека під час зустрічі має першочергове значення. Зібрання такої чисельної групи з будь-якою метою може послужити мішенню для повстанців, особливо для тих, хто не має тісних зв'язків з місцевим населенням. Краще за все, основою безпеки повинна бути місцева гарантія з урахуванням ваших порад і підсилена коаліційними силами. Якщо люди відчувають небезпеку, вони не прийдуть на зустріч.

Стає зрозуміло, що уміла організація та проведення «зборів» в різних їх формах, суттєво впливають на результати виконання повсякденних завдань службової діяльності (особливо в зоні бойових дій). Недооцінка цього фактору та приниження ролі «зборів» в різних їх формах, в проведенні виховної роботи значно погіршує морально-психологічний стан, що в свою чергу знижує ефективність використання бойової техніки, та сучасної зброї, виконання завдань за призначенням. Командир та його заступник повинні постійно піклуватися про професійну підготовленість, майстерність, ідейну переконливість активу та членів громадських організацій частини, володіти знаннями з організації та проведення «зборів» в різних їх формах.

Отож, вище викладений матеріал заслуговує на увагу і має важливе значення у навчанні курсантів та службовій діяльності офіцерів.

Вивчення даної теми продовжується.